

მეცხრე

მეცხრე
თბილისი

საყოველ-კვირზო ლიტერატურული და მხატვრობითი კანკითი.

27 ოქტომბერს

გამოიცემა

№ 10

კვირამოვით

1885 წელსა.

ფასა „თეატრ“-სა

წლით ხუთი (5) მანეთი. ნახევარ წლით სამი (3) მან. შეიძლება ნაწილ-ნაწილათ შემოკანა წლის ფასისა: ხელის მოწერისათანვე სამი (3) მანეთი. მასში ერთი (1) მანეთი და მარამობის თვეშიც ერთი (1) მანეთი ცალკე რომერა „თეატრ“-სა ღირს სამი (3) შუერი. ფასი განცხადებისა: მეორე გვერდზედ სტრუქონზე 5 კაპ. პირველზე 10 კაპ. მთელი უახასენელი გვერდი 20 მანეთი, პირველი 35 მანეთი.

ხელის მოკრის მაიაუბა:

თბილისში გრ. ხარკვიანის წიგნის მაღაზიაში და „თეატრ“-ს რედაქციაში. ქუთაისში ძ. ჭილაძეების წიგნის მაღაზიაში. გორში ს. შვალაძის წიგნითან. თელავში ი. როსტომაშვილთან. გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: Тифлисе, Редакция „Театра“. კორესპონდენტები და საზოგადოთ ნაწერები პირდაპირ „თეატრის“-ს რედაქციაში უნდა გამოიგზავნოს. დაუბეჭდეღ წერილეს რედაქცია ავტორს ვერ დაუბრუნებს.

ქართული

თეატრი

დღეს, კვირას,

27 ოქტომბერს

ქართული დრამატული დასისაგან წარმოადგენილი იქნება:

I

არსენა

დრამა 3 მოქმედი, თხზ. ა. მოხუბარაძისა.

II

დარსუნა და ზანკესა

პოდევილი 1 მოქმედი.

დასაწყისი 8 საათზე.

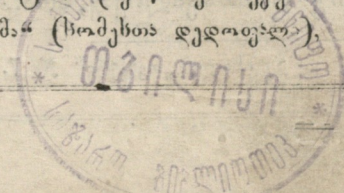
თეატრი

სამხურნი, თათრული და ხანლ-ბერძნული.

სამხურნი ლიტერატურა აწმეოშა ცოტა სანა-გალითო დრამატულს ნაწარმოებებს წარმოადგენს. ჩვენამდე მოსწეულის ცნობებიდან, — ქრისტიანობის დაწეების 40 წლის წინედ მევე ანდაზედ I ტრეკე-

დიებსა სთხზვდა. იგინა დიდის დიდებით და დღესასწაულბრავის მოწეობილებათ ითამაშეოდენ ანდავადის მამის, ცოგონ-დადის ბრძანებით აღმართულს თეატრმა. სწენეულის თეატრის გაზდა, სამხურბის მთავრების სანსლეებში გეოშო სცენებიც არსებობდენ. ამ გვარა თეატრების აჭეკება IV და V საუკუნოებს ეკუთვნის. სამხურბის სან სხარსებ-სასანიდეებთან, სან არბებთან, თათრებთან და სელდეუებთან დაუეჩეებლმა ბრძოლამ, რასაკერძლად, სელი შეუშლად თეატრალური სქემის წარმეტებს; და მართლაც, მე-VI-სე საუკუნედგან დაწეებუღი სრულად ჩვენს დრომდე ერთი შაკის არ დაწერიღა. გამავლის საუკუნის დასწეისში თეატრას სქემე წინ წასწიეს და მოძრობაში მოიეყანეს: სმირნაში — ზანკესაში, მომერნაში და აგათავანში; თბილასში — შიამაგანთანტემ და განანანტემ; ფეოდოსიაში — კორენ-ნარბეიმ.

1858 წელს, მმ:თა დიორიმ კონსტანტინოზლის ქალაქის ერთს ნაწილთაგანში რაგზე გაწეობიღა თეატრი აღაშენეს; თათრების პოდევილის განკარგულებათ, შიესა «მევე ერვაიტის» წარმოდგენის შემდეგ, ეს თეატრი დაჭეკული იქმნა. კორენ-ნარბეიმ რამდენიმე მსკენიერი შიესა დასწეა, რომელთ სიუჟეტებიც სამხურბის მტანხეთაგან არის აღებულა; ეს შიესები ამ გვარდ იწოდებინ: «არსენ II», «განტან» (მე-V-თე საუკუნის სამხურბთა გმირა), «ფანანისმა» (სამხურბთა დედოფელი).

«ლუხილია». ხსენებულის ტრაგედიების გარდა, იმავე ავტორს ეკუთვნის ზრუნითი დაწერილი კომედია «ათრაია». თეატრისთვის აგრეთვე ბევრს მოღვაწეობდა ბეშიტასტიონიც; სსკებზე მეტად განთქმულნი არიან მისი „გონაზი“ და „გაზანი“. გაკვირვებულნი დასწერ „ფულიეტრა“, „ადრადეია“, „სანიელია“ და „სემანდა“. ეს მწერალი თავის ნაწარმოებებში უცხო ქვეყნის ლიტერატურის გამოხეილს თხზულებებთა გარჯად შესწავლას და ცნობას ამჟღავნებს. ზოგჯერ ტურიანმა, დრმა მოხუცებებში გარდაცვლილმა, თავის სიკვდილის შემდეგ რამდენიმე საღისისაგან წარმატებით მიღებული ზიკა გაუშვა: „ტიგრან II“, „არსსიადოთა გვარის დაცემა“ და „სეკ გოგხერი“. ხსენებულის მწერლების გარდა, მოვისსენიებთ: ტერსიანს, ესასიანს, სეფედუნს, ავაფიანს და ვანატეტას. რუსის სამსახურში სსკებზე უფრო ცნობილი არიან: გარსიანტი, ზუგსიტიანი, სენდესიანი, ბერდუი სტეფან და ზასკონდარიატი.

სომხთა დრამატული მწერალი თავიანთ თხზულებებში უფრო სსკადა-სსკა გვარი სამშობლოს ძველი ამბები გამოჰყვით და თანამედროვე დრამასა და კომედიას თითქმის დამახინჯებით ებამევენ.

ასმაღეთში მცხოვრებთა საღისთა შუა, უმეტესად უფრო სომხებს გამოაჩნდათ არტისტიული ნიჭი; მათი მადლობელი უნდა იყვნენ თათრები კონსტანტინოპოლს თეატრის დაფუძნებით, რომელზედაც მუსულმანები არასოდეს არა ზრუნავდენ, თუმცა ესლა სიამოვნებით დაიარებინ. აქტიორები და აქტრისები, თათრულს თეატრში მოღვაწენი, უმეტესად სომხები არიან, რომელთაც მშვენივრად იციან თათრული ენა და სრულიად აქვთ შესწავლული იქაური სხე-ჩვეულება. თუმცა ხან-და-ხან ნამდვილი თათრები—აქტიორებიც სვდებიან; სოციერთი მათგანი ნიჭს არ არიან მოკლებულნი. ისინი სტამბოლში, ზერში და სეუტარისში მოღვაწეობენ.

თათრულს ზიკებს უმეტესად ტრაგედიები წარმოადგენენ, რომელთ სიუჟეტებიც ან ევროპის სიკვდილასიკურის მიმართულია ზიკებიდან არიან აღებულინი, ან თურანგულს რაშვას მაჯამევენ. წმინდა ნაციონ-

ლურის ხსიათის დრამებიდან თავისი უფროდობენ იზერობენ: „მეკსეუ და ლეილა“. სსკადრად რომ კითქვით, თათრული რეპერტუარი ჯერ კიდევ სინორხეში იმყოფება და თუ სსკაში ვიქონიებთ თათრული ტრეზურას სიმეცრეს, ის დასკვანა უნდა გამოვიყვანოთ, რომ მალე არ ეღიარება მას ამ სინორხეგუნს თავის დაღწევა.

ასალ-ბერძნული თეატრი. ზარველში ასალ-ბერძნული დაწერილი ზიკები ბუნარესტში ითამაშებოდენ სოლმე. ეს მოხდა ბერძნულის დამოუკიდებლობათვის ამის რამდენიმე ხნის წინედ. თეატრი აღაშენა იაკობ რიცო-რაიგაბემ, რომელიც მისი თავის ბიბლიოთეკა—თავად სუტრასთან იყო და მინისტრის თანამდებობას ასრულებდა; აქტიორ-მოღვაწეთაგან თავისი ნაჭით უფრო მალა იდგა სომეხისი, შემდეგ ათინას კასინიონის დეპარტამენტის ზრეზიდენტად ყოფილი. ხსენებულმა ამმა სელი შეუშალა დრამატული წარმოდგენების გარეგლებას და სელასსკე წარმოდგენები მხოლოდ 1833 წელს დაიწყო, მაგრამ ბუნარესტში ვი არა—ათინაში. ზარველს ხსენებში ქალები ვერა ბედავენ სცენასზე გამოხლას და ამიტომ მათს მაგიერობას ასალ-გასრდა ჭაბუკნი სწევდენ. იმ დროს სსუეთსო აქტიორად ორფანდასი ითვლებოდა, რომელმაც შემდეგში ათინას უნივერსიტეტში ბოტანიკის კათედრა დააჭირა; ორფანდასისე არა სკლების წარმატებით სარგებლობდა ზარველი სეკარელი ზარასსასი, შემდეგში ზრეჟექტის თანამეწე. სტენის-მოღვაწენი დაღსანს არ იყვნენ ასალ-ბერძნული ზიკების ერთადერთნი მოთამაშენი, რადგანაც ჩქარა შესდგა რიგიანად გაწობილი ტრეზუა.

ამ დროის ზარველ ასალ-ბერძნულს დრამატული მწერლად რიცო იყო. ამის გარდა დაგასსსკებთ: ცამ-პელისას, ზანიგოს, სუტრას, ალაქსანდრე სუტრას, ბერნარდაკის და იაკოვ რიცო-რაიგაბეს შვილს. ასალ-ბერძნული რეპერტუარი სკამარისას ტრაგედიებთა მიფლობელბს და სხეთა კომედიების შესამწნევის სკლუუეკებით განსსკავდება.

ა. ა.

მუკა და ითხოვეს.

(შემდეგი *)

ბევრი რამ დასკლდებოდა ქვეყანას, მენ თუ დამსრჩვალთეა, არა?! მე მავისი არა ვი-

ცირა და ბებერ მალს შინ არ დავავენებ: სვალვე გავავდებ“...

მნელი წარმოსადგენია, თუ რა მთახვდილება მოახდინა ამ სიტყვებმა, იმ რამდენიმე

*) იხილეთ „თეატრი“ № 7.

ხანის შემდეგ, რომელიც გოგია და გიგუა მთიქოს გაუნაწილეს იმ ფიქრს, თუ „საიდან მოუვიდა ეს ფიქრი ამ გველსაო!“ ამას მოჭევა საშინელი კივილი გიგუასი, რომელიც გაგრძელდა მწარე ტირილით, და გოგიას ოხურობა. იმათ ტირილს ისეთ ნაირად დაჭმუჭვლა შურამ, რომ მტერსაც კი შეჭმარავდა.

— „ო..ო! უღმერთოვ!“ ტირილით გაჭკიოდა საწყელი გიგუა, „ეგ-ღა დავრჩა მოსაფიქრებელი? რა დავიძავა ამ საწყელმა ძაღლმა?! არ გვეო ჩემი წვალუბა?“ ფიროდა გიგუა და თან უძატებდა ტირილს, რომელსაც ბოლო-სა-და-ბოლოს ისეთი საშინელი სველება მოჭევა, თითქოს გულ-მაცული თან ამოსდევსო.

— სუ, შვილო!—რა გატირებს, მაგისტვის როგორა ტირი: ძაღლი არ არის? ეუბნებოდა გულ-დათუთქული მამა, თუძცა გულში თვითონვე არ თანაუგრძნობდა თავის სიტყვებს.

— სუ, მამა!.. უფრო ძან შეჭვივირა შვილმა, შენ ძანც ნუ იძანი ამას: ეს არის ზირველი შენი მეგობარი, შენი მსხელი, ეს არის ის სულიერი, რომელიც არ მოგპორდება, თუძცა ნახვარსედ მშიერი გდია; ეს არის ის, ვინც მუდამ მზად არის თავი დასდოს შენთვის; ეს არის მთლად „სიყვარული“, „თავ-დადება“ და შენ ითხოვ ამას შენი სახლიდამ?!....

მშენიერი იყო ეს ლამაზი და ნორჩი გულის ბავშვი ამ სიტყვების წარმოთქმის დროს. მისი ცოცხალი და გამომეტყველი სახე ესლა უფრო გაცოცხლდა და მისი ანთებული თვალები ზირველად ისროდენ ისეთს ცეცხლს, რომელმაც ერთბაშად ჩაუგდო ენა სიბოროტეს—მის დედინაცვალს. მისი თვალები მაშინვე ძალიან აშკარად ჰსატავდენ, რომ გაბედვით ძალა აღებული მისივე ძარჯვენა ხელი გამეტებით დაეშვებოდა მიწასთან გასასწორებლად ეველას, ვინც-კი გაჭებდავდა ამის შემდეგ სმა ამოე-

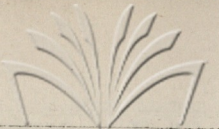
ლო. დიანს, ლამაზი იყო გიგუა იმდენად, რომ იმის გულიდამ ამოდოდა მართალი სიტყვა და განგება მხოლოდ სიმაართლის მიმდევარს ძინცა სილამაზე, რადგანაც სიმაართლე—სილამაზეა და სილამაზე—სიმაართლე.

ჩამოვარდა სინუმი. გოგია ტიროდა გულში ეველა იმედ-დაკარგული კაცის ტირილით. სალომეც გაჩუმდა, რადგანაც იმ სიტყვებსედ ზანუსის მიცემა შეუძლებელი იყო; მხოლოდ მან თვის გულში უფრო მტკიცედ გადასჭრა მეორე დილასვე გაეგო მუჩაა. მარტო დერეფნიდამ მოისმოდა გულ-საკლავი მწარე ტირილი გიგუასი, ტირილი ნორჩის და სპეტაკი გულისა...

— „ოჭო, გველო, გველო!“ წაიდუღუნა გოგიამ და შევიდა მან მოსასვენებლად.

ერთი-ორი სმა ძანც განსმა გიგუას სასარგებლოდ, მაგრამ ის სმები მაშინვე დაიკარგენ ღამის სინუმიში. სარმაცად მიცურავდა კაშ-კაში მოვარე, ეს ერთად-ერთი მძკენიერი სომალდი ჰეარის ზღვისა,—ღიმილით გადმოჭურებდა თავის სიმაღლიდამ დედა-მიწას და ანათებდა მას იმ ნაზი სინათლით, რომელიც ასე უკვარს ეოველს სულიერს.

დერეფნის ქვეშ წამოწოლილი გიგუა ბანის სახათურიდამ კარგად ხედავდა მოვეარეს და უკვირდა, რომ ის მაშინაც კი მოცინარე იყო, როდესაც ისეთი ბოროტება უნდა მომსდარყო, როგორც მურიას დათხოვნა. უკვირდა და თითქოს შაეჯავრა კიდევ იგი. ბოლოს კი მიხვდა, რომ მთვარის სსიეები ერთგვარად ჰყენდენ ნათელს, როგორც მდიდარს, ისე ღარიბს, როგორც კეთილს ისე ბოროტს; იგი ეოველ დროს და ეველასათვის ერთი და იგივე იყო. და აი ესლაც, როდესაც იგი აზირებს ჩასკლას და უთხობს ალავს უფრო ბწწინვალე ზლანეტს—მხეს,—იმან ერთი კიდევ

გაუცინა დერეფანში ერთად მწოლარე გოგონას და ბურღას და გამოაჩინა მისი სსივებითვე მოართული ორი მშვენიერი მძინარე თავი: ერთი ძაღლისა და მეორე ბავშვისა.

მშვენიერია ქვეყანა შენი, უფალო, და შე

არ ვინატრიდი სსკა სამოთხეს, თუ რომ არ იქნებოდა ბორცოტეხა და მხოლოდ სიკვარულს ექმნებოდა კაცის გულში ალაგი! ...

ა. რევაზ ღია.

(შეფეგი იქნება)

ხალხური ლექსები.

ძალმა სთქვა, ქმარი არ მინდა
ნუ გამათხოვებ დედაო,
თუ მიმცემ, ისეთს კაცს მიმეც,
რომ იყოს გუთნის დედაო.

**

ანაგის ხეობაზედა
წყალი ჩამოდის მართული;—
ძალმა წინდები ჩაგვაცვა
თავის თითებით დართული.

**

ძალმა გარეცხა პერანგი,
მიჰკიდა ბოსტნის კარზედა,
ჩამოიარეს ბიჭებმა
მოჰპარეს იმე ვამზედა:

**

—მაიმე ჩემო პერანგო
ძვირათ ნაყიღო სხვაზედა;
მიჩვენა შენი წამლები,
ზადავიწვინო მკლავზედა.

**

მალლა ზეცით მოფრინავედა
შრთა გაშლილი ბულბული.
ჩვენ რომ ერთმანერთს დაეშორდეთ
რით მოვიკლათ სურვილი.

**

შენი შენობა დაიქცეს,
შენი ქვითკირის კედლები;
მითხარ თუ ჩემი არა ხარ,
წავალ სხვას მივეკედლები.

**

საიღამ მოხვალ შენ ქალო
მხარზედ რომ გიდგა კოკაო?
მომზადებულხარ სარძლოთა,
დავწითლებია ლოკაო.

**

ნეტავ ის სახლი ვისია
წინ ორღობე გავლებული,
იქ რომ ქალმა ითამაშა
იმან მოკლა ჩემი გული.

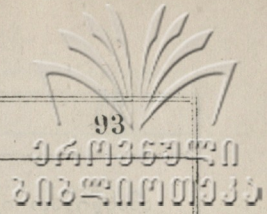
ზურაბ გვერიძე

სურათი

გაგანთოთ ზურაბ ანტონოვიჩ გვერიძე? დაბადდა-
ბაღი, გრძელ-ცხვირია, ახლად წვერ-უღვაშ ამწვასუბული...
ხორისტათ გასლაგონთ თეატრში; წასულას აზირებს იტა-
ლიაში, სიმღერის შესწავლა სურს. რომ ჰქვითსოთ, რათ
მიდას პირ-და-პირ იტალიაში, გიბას-უხებთ: „იტალია აკ-
კანა უველა სელოკენებისა, გამზრდელი დიდი არტისტე-
ბისა და მე, როგორც სულით და გულით არტისტი,
რასაკვირველია არტისტთა ქვეყანაში წავალა-“

სუთშაბათს ქართულის წარმოდგენას შემდეგ გვე-
რიძე იმღერებს რუსულ რამენსებს. თითონ ქართველია

და ქართველებს გააგონებს თავის სმას, იქნება შემეწვივნენ
რითიქო... რაზედ დავდექ? დიას, დღეს (ორშაბათია, სა-
ღამო) არტისტი, როგორც დაარქვა თავის თავს გვერი-
ძემ, ემზადება სამღერლათ. სმა უშველებელი აქვს, ბოხი.
ჟურეთ გვერიძემ არ იცის ტაკტით და მეტადრე გრძნო-
ბით სიმღერა, მაგრამ ისე დარწმუნებულია თავის არტი-
სტობაში, რომ სუთშაბათს, როგორც მოგახსენეთ,
სცენაზედ გადის. როგორც არტისტი, გვერიძე არტის-
ტულათაც არის: დიდრონი თუბი აქვს, აწეწილი, სხე
მომარსული (ყოველ დღე იზარსავს), მხოლოდ ქვე-

მო ტუნ-ქეშ სტოკებს თმას. ყოველ დღე გიხსლებათ ანტი-სტი-უღატოვე ღვინოს და ახაყს.

— ზურაბ, რატომ ქართულს ანა მღერი? ვკითხავ, მეტადრე ქართული წარმოდგენის შემდეგ რუსული არ ევარება.

გვერიძე ერთბაშით ბრუნდება.

— რა გაქვით ქართული, ანა მითხარ? ანა, რა გაქვით, რა ვიმღერო? სახანდარი ხომ არა ვარ, რომ მუხამაზი ვიმღერო! აკკომპონიმენტი არ უნდა? რა შინა უნდა მქონდეს უფორტოპიანოთ მოღრიალეს?

— ერისთავს ბევრი კარგი სიმღერა აქვს ნოტებზედ გადაღებული. თუ გული გულბს...

— ბევრი აქვს, ბევრი! უკითხი გვერიძე. რაღა ბევრი, „ჭარიანდლო“ ექნება და „ლაღე-ლაღე“! ამხედ მეტი ქართულ სალსს სამღერა არა აქვს. მე რომ არ ვუმღერო ებ სიმღერები თეატრში სალსს, გლეხებისგან ვი ვერ გაიგონებენ?

II

წარმოდგენა გათავდა. ვიღამაც გამოაცხადა, უფ. გვერიძე რომანსებს იმღერებსო. გამოვიდა ჩვენი ანტი-სტი, ძალიან გულდათაც; რისა უნდა შეშინებოდა? აქ სულ ქართველობა, ოღონდ გაგონე რუსულ რომანსებსა ვმღერო და სულ სმენათ გადაიტყვიან... დაიწყა... ცოტა ხანს შემდეგ სალსში სიცილა გაისმა; გაღვრებიდამ უვიგეს; კარებმა გამსვლელებსაგან ჭრანჭი-ჭრუჭი დაიწყა; მკრამ ანტი-სტი თავისი არ დაიშალა. ბოლოს, ტრუბამ ფარდა ჩამოუშვა და ამით გაჩუქეს ანტი-სტი.

თეატრი და მუსიკა.

ზასულს კვირას, ღვინობისთვის 20-ს, ქართულმა დასმა გამართა მესამე წარმოდგენა. წარმოდგინეს ორ-მოქმედებიანი კომედია „ღროებითი სიყვარული“ რუსულიდან გამომოკეთებული **თ. დ. შრისთავისაგან**, ერთ-მოქმედებიანი ვოდევილი „რეგენი საქმეს წახდენს, ფათერაკს დაბრალებსო“ და მესამე მოქმედება **ა. ცაგარელის** დრამიდან „მათიკო“. ჩვენი დასი ამ ჟამად იძულებულია პატარა პიესების თამაშობით დააკმაყოფილოს მაყურებლები, რადგანაც ჯერ ბევრი წილი ჩვენი აქტიორ-აქტიონებისა არ ჩამოსულიან თბილისში. ამ მესამე წარმოდგენას ცუდათ არ ჩაუვლია. მოთამაშენი კარგად ასრულებდენ თავიანთ როლებს, გარდა **ბ. ლომიძისა** და **ქ. ტარიელას-შვილისა**, რომელთაც

III

— რას აზიარებ, ზურაბ? ვკითხე. ძალიან გამხდარა, გაუკითხებულა, წელშიც ვი მოხრილა, ხუთშაბათის შემდეგ, ხუთშაბათს არც ვი ასხენებს.

— რას ვაზიარებ? ამ თვის ბოლოს ანტი-სტი-ნიანოც სხლს ოპერას—ქა-უსტს დასდგამს ჩემს სასარგებლოთ, უმთავრესი როლი—მეფის-სტოფელისა მე შექნება, მამს-მინც მამლეკს ერთ ორმოც თუმანს და იტალიაში მივიღოვარ. რაღას გადმოვალ დაწვევალ საქართველოში, დაერჩები იქვე, შევირთავ ცოლს—ანტი-სტი-ს და... აქ გვერიძე უირველი ბოსია მთელ სმელეთზედ; სემწიფეები ცდილობენ მის წყევანს თავიანთ ს-ტას-ტო ქალაქებში; მისი ქება ყველა გასეთშია; გვერიძე ხომ აღარ არის, ანა, ესლა გვერიფთო ბრძანდება. მდიდარია, როგორც კრეწი, სახელ-გათქმული, როგორც პატრი, ღამისი ცოლი ჭყავს, როგორც მშვენიერი ელენე.

IV

გვერიძე მამსთან წავიდა, მკონი სიღნაღს, რამდენიმე დღით. კვირას საუდარში წაიყვანა დედამ. გვერდზედ ერთი თექვსმეტის წლის ქალი მოუყენეს ნათესავებმა; ღამაზიც იყო ქალი. ანტი-სტი თვალა გადაჭრა და... დასტკარდა. ერთის კვირის შემდეგ კვარცი გადასწერეს.

შშვიდობით იტალიაჰ!!!

ანტი-სტი გვერიფთო ლოტბარათ არას ერთს ეგლეხიანია.

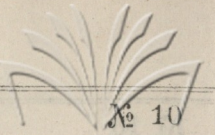
სკეპტიკი.

სრულებით არ ესმოდათ ხასიათი თავისი როლებობისა ვოდევილში. ხალხი ამ წარმოდგენაზედაც ნაკლები იყო.

მომავალ კვირიდან ჩვენი დასი დაიწყობს ახალი პიესების თამაშს. მზადდება „პასტორის ცხოვრება“, „ბედნიერი დღე“, „ალერსთა ბუდე“, „მამით ობოლი“ და სხ.

დღეს, ღვინობისთვის 27-ს, ჩვენი დრამატული დასისაგან წარმოდგენილი იქნება: სამ-მოქმედებიანი დრამა **ა. მოჩხუბარძისა** „არსენა“ და ვოდევილი „**ღარჩუა და პანაქსა**“.

სოფ. ქვემო ხვედურეთიდან გვეწერენ, რომ

ამასწინათ იქ გაუმართამთ ქართული წარმოდგენა. წარმოდგენაში მონაწილეობა მიუღიათ: ნ. მრისთავს, ბ. მრისთავს, მ. მ... ს და კნ: ბ. ბ. ციციშვილებისას. წარმოდგენიანთ ბაკის ვოდვეილი „ბუტიაობა“ და დაუდგამთ „ცხოველი სურათები“. ტანთ-საცმელი „ცხოველ სურათებში“ მეტათ ძვირფასი ყოფილა. წარმოდგენა უფასოთ ყოფილა და ხალხი დიდ-ძალი დასწრებია.

ბ. მარელიდამ გვწერენ, რომ 10 ნოემბერს ქართული სცენის მოყვარენი აბირებენ წარმოდგენის გამართვას სკოლის სასარგებლოთ. სხვათა შორის წარმოდგენენ ვოდვეილს „ბიძიასთან ბამოხუმრებას“.

ამ დღეებში ჩვენ გვესტუმრას ვიღაცა «მთელს რუსეთში გამოჩენილი ვირტუოზი, გარმონიაზე დამკვრელი, კუბლეტების მომღერალი, სცენების მკითხველი» და სხვ. და სხვ. ბ. გორსკი და ორი კონცერტი გამართა აწმარუნასეულ თეატრში. საყენიანმა აფი-

შემა აცნობეს თბილისის საზოგადოების, რომ ამ დღეს იქნება კონცერტი. ხალხი დიდ-ძალი დაესწრო ორივე კონცერტზე. თვით კონცერტზე ჩვენ მხოლოდ ამას ვიტყვი: უმჯობესა იქნებოდა, რომ ბ. გორსკის თავისა კონცერტება „გულიანო რუსიაში“ ან სხვა რომელიმე ტრასტიში გაემართა, უფრო მეტი დამფასებელი ეყოლებოდა, თორემ თეატრში ბ. გორსკის ბევრი სტუკნა და ლანძვარ-გინება უძღვნეს, თუცა მართლად ბ. გორსკისთვის მსოფლოდ ფულები იყო საჭირო და ლანძვარ-გინებას არაფერად აგდებდა. საზოგადოებაც ასირებოდა გუჯის, ღკთას წინაშე! ილანძვებთან, იგინებთან და მანც ვი თეატრს ასეებენ. თუ ზირველ კონცერტზე მოსტუყდენ, მეორე რაღა იყო, რომ უფრო მეტი ხალხი დაესწრო. მეორე კონცერტზე ვიღაცა სუამრამ დაფინას გვირგვინი მართვას ბ. გორსკის. თურმე სუ იტუკიო ეს გამოჩენილი «მთელს რუსეთში» გეარტუყოსა ბ. გორსკი—გორსკი აღისინოვი ყოფილას და ამ სამას წლის წინეთ ქ. თბილისში აკალოდონი ნადზირატლათ ბამანებოდა!...

ნ ა რ კ ე გ ი

სწოდავი ძველის

„საქართველოს გაზეთიდან“
ნოემბრის 8 დღეს ჩეით წელსა თფილისში.

№ 36.

გამოცხადებანი *).

დ.

საყოველთაოდ იცხადების, რომელ მოწოდებულნი არიან ვალის აძლებნი და ვალის მიძცემნი თბილისში მცხოვრებთ ნონიას და აბელა შადინოვთანი ასე რომ ისინი უნდა გამოსცხადდენ კანონიერის საბუთებით თბილისას უეზდის სუდში ორს თვესედ.

ე.

უნდა მოიძებნოს ოხაკოვის ცხადგან გაჭრეული კანცის მეკლეელი ოხაკოველი მდაბალი მოჭალაქე ივანე იგნატენკა, რომელსაც ეს ნიშნები აქვს: ტანით არას

საშუალო, თმით ბზინვარე ქერა, თვალ ჭრელი, სხისით წმინდა, ცხვირი აქვს ზომიერი, უღვაშსა და წვერს აბარსავს, ცოლი არა ჰყავს, სნით არის ღ წლისა ნათესავით ძალაოროსიელი.

3.

იცხადების საზოგადოთ საცნობელად წარმოწერს მმართველის სენატისა, რომელ ყოველთა საბუთათვის, რომელნიცა დაწერილ არიან საქართველოს შინა უბრალოს ქალაქსა ზედა საყოველთოს გამოცხადებამდე უმაღლესის უქაზისა ამ წლის იანვრის ორს რიცხვს გამოსრულისა შემოყვანისთვის საქართველოს შინა ღერბის ქალაქის, დებულებისა არა ჯერ არს გამოერთვას თეთრისა ღერბის ქალაქისთვის და უნდა გამოერთვას თეთრი მსოფლოდ იმ საბუთათვის, რომელნიცა დაწერილ არიან უბრალოსა ქალაქსა... *).

*) აქ აზრი სწელება და მეორე ფურცელზე გადადის. მეორე ფურცელი „თეატრის“ რედაქციას არა აქვს. მესამე ფურცლის შინაარსს შემდეგ ნომერში გავაცნობთ მკითხველებს.

*) იხილე „თეატრი“ № 5.

გ ა ნ ც ხ ა ღ ე ბ ა ნ ი

საუოველ-კვირის ლიტერატურული და მხატვრობითი გაზეთი

„თეატრი“

გამოდის 1885 წ. ენკენისთვიდამ ქ. თბილისში. გარდა ჰარ-და-ჰირი თავის დანიშნულებისა, ე. ი. ადგილობრივი თეატრების (განსაკუთრებით ქართული) მდგომარეობის დაწვრილებით აღწერისა, «თეატრი», ჩვენ ლიტერატურასაც თვალს ადევნებს. დრო გამოშვებით «თეატრი»-ში მკითხველი ნახავს მოთხრობებს, ლექსებს და ბევრს სსვა-და-სსვა, ჩვენი მკითხველთათვის, საუურადღებო ამბებს.

ჩვენ ლიტერატურაში გამოჩენილ მოღვაწეთ «თეატრი»-ს აღუთქვებს თავიანთი მონაწილეობა.

«თეატრი» გამოვა კვირისი ერთსეულ, კვირისობით. ფასი «თეატრი»-სა: წლით რეგორც ქალაქის, აგრეთვე გარეშე სეფის მომწვრთათვის ღირს ხუთი (5) მანეთი, ნახევარის წლით—სამა (3) მანეთი. ცალკე ნომერი ღირს სამი შაური.

ხელის მოწერა მიიღება: თბილისში «თეატრი»-ს რედაქციაში და გრიგ. ჩანკვიანის წიგნის მაღასიაში

აშუთაისში—მ. ჭალაძეებს წიგნის მაღასიაში. გარეშე მცხოვრებთათვის ადრესი: Тифлисъ, редакция „Театръ“.

ც ნ ა ბ ა

რკინის გზა

ფოსტის მატარებელი მიდის.

თბილისიდან ბათუმისაკენ დილით.	8	35
ბათუმიდან თბილისში შემოდის ღამით.	10	25
ბაქოდან თბილისში შემოდის დილით.	8	”
თბილისიდან სურამისაკენ ნაშუადღევს.	3	15
სურამიდან თბილისში შემოდის დილით.	8	24

საათ/წამი	
8	35
10	25
8	”
3	15
8	24

დაიბეჭდა და ისერიდა

გრ. ჩანკვიანის წიგნის მაღასიაში

ქართული მწერლობა

მეტამეტა საუკუნიდამ შეთქმულა საუკუნედე

წიგნში შეკრებილი და შეტანილია ყველა იმ მწერალთა სახელები, ვინც კი ცნობილ არიან საქართველოს საეკლესიო და სამოქალაქო ისტორიებში, როგორც საერონი, ისევე სასულიერო პირნი და განსაკუთრებით ქართველთ კათალიკოზნი. მოხსენებულია აგრეთვე ყველა იმ წიგნებთა სახელები, რომლებს დამწერთა ცინაობა არა სჩანს და ზოგ თხზულებებებსაც ჩვენამდეს არ მოუხსენიეთ.

ფასი 25 კაპ.

ბანკოვსკი
პერეულოქი

განთი **„თეატრის“** ფასი
 სექტემბრიამ იანვრამდე—**2 მანათი.**
 რედაქციის ადრესი: Базарная улица,
 домъ Тамамшевой, № 16.

სადგომი წარა-კითხვის ბამაჰრცალე-
 ბალი საზოგადოებისა ქართველთა შო-
 რის გადატანილ იქმნა მიხეილას ქუჩიდ-
 გან ბანკის შესაბრუნებელ (**Банковскій
 переулокъ**).
 (3—3)

მიიღება ამ 1885 წ. სელის მოწერა
 ყრმათა საკითხავ საყოველთავეო სურათებიან ჟურნალ
„ნ ბ ა თ ზ ე ლ“
 პედაგოგიური ნაწილის დამატებით—
 მშობელთათვის და აღმზრდელთათვის.
 მთელი წლით ჟურნალი „ნობათი“ ღირს
 ოთხა მანათი. ხელის მოწერა მიიღება
 „ნობათი“-ს რედაქციაში.
 „ნობათი“-ს რედაქცია ახალს სადგურ-
 ში გადავიდა.
 ადრესი: სოლოლაკი, შრეილინის ქუ-
 ჩა, № 7, ჩაიგეშტოვის სახლი.
 (3—2)

ღაბეჭდა და ისეიღება ახალი, მესუთე გამოცემა
„ბუნების კარისა“
 განწარმებულია და შეესხება. ამ გამოცემაში ცო-
 ტად შემოკლებულია პირველი განყოფილება, რომელიც
 იმერტის ბუნების მეტეოლოგის, ჩამატებულია ახალი სუ-
 რათები, ახალი ლექსები, ქრისტომტია გადიდებუ-
 ლია, წიგნი შეესხება ახალი ისტორიული განყოფი-
 ლებით, რომელიც იმერტის ვრცელს აღწერას საქართვე-
 ლის ისტორიის სხელოვანი პარტის ცხოვრებისას და
 მოქმედებისას. გარდა ამისა, წიგნის ყოველს განყოფი-
 ლებაში დაკავშირებულია პარტის და ლექსები. გამოცემა
 შემკულია ახალი ქართით, რომელიც მოჭრიდა სურვე-
 თსა თბილელ სპეციალისტისაგან. თუმც გამოცემა წი-
 ნ.ხელდა და და მთელი ახა გვერდით, მკრამ უწინ-
 დელი ფასი შეუცვლელად არის დარჩენილი და წიგნი
 ღირს თხუთმეტა შურია. ვინც თ ცაღს ერთად იყი-
 დის, წიგნი დაეთმება თოთხმეტ შურად. ვინც ოც და
 ათს—ცამეტად და ვინც ასს ცაღს წაიღებს—სამ აბაზად
 მაქცემის. წიგნი ისეიღება გამომცემლის. საქარის გრა-
 ქურთის წიგნთა მღაზიაში, კუკის სად ს უერთან და
 ყველს სხვა მღაზიებშიც თბილისსა და ქუთაისში. ვი-
 საც სურს ედაში გადაკრული წიგნი მიიღოს, ყველს ცა-
 ლის ფასს უნდა დაუმტოს სხა შურია.

ამ 1885 წელს ჟურნალს **„ივერ-
 რიაზელ“** ხელის მოწერა მიიღე-
 ბს მსოფლად მოქალის წლით. ფასი მთელის
 წლისა შვიდი (7) მანათი. ხელის მოწერა
 მიიღება „ივერიის“ რედაქციაში, მისილოვის
 ქუჩაზე, გ. ქართველიშვილის სახლებში,
 (მისიჯალი ეზოდამ). გარეშე მცხოვრებთათვას
 ადრესი: Въ Тифлисъ, Въ редакцію жур-
 нала „Иверія“.

ზ რ. ჩ ა რ კ ვ ი ა ნ ი ს
 ქართული წიგნის მღაზიაში ისხილვა
 ქართული მოძრავი ასოები,
 შედგ. ალ. მირიანაშვილისაგან.
 ფასი 1 მან.
 ქართული ანბანი კუბიკებზედ
 ფასი 70 კაპ.

გრ. ჩარკვიანის წიგნის მღაზიაში ისეიღება
მესის ამბავი
 ნათ. გრ. შარაშაძისაგან.
 ფასი 15 კაპ.

რედაქტორი და გამომცემელი ვ. ანაშაძე.